

Miljenko Cimeša samostalni je konzultant,
ekspert za strategiju i organizacijski razvoj.
Predsjednik je Društva za organizacijsko učenje
Hrvatske i član uprave portala
Quantum21.net.

Riječ urednika

Miljenko Cimeša

Tema ovog broja našeg časopisa jesu **novi horizonti**.

Riječ je o procesu tranzicije iz industrijskog u postindustrijsko društvo. U prilogu Marc Luyckx Gisy-a "**Win-win strategija za Europsku uniju u društvu znanja**" analiziraju se dugoročne implikacije strateške odluke Europskog vijeća iz 2000. godine o tome da EU treba do 2010 postati "**najkonkurentnije i najdinamičnije gospodarstvo u svijetu, temeljeno na znanju, sposobno za održivi rast s većim brojem kvalitetnijih radnih mjesta i na višem stupnju društvene kohezije**". Kao što Autor naglašava *svrha* ovog teksta je iniciranje konstruktivnog javnog dijaloga o društvu sutrašnjice - kako o njegovim opasnostima, tako i o mogućnostima. Iz Autorova zaključka o tome kako se "*temelji industrijskog kapitalizma ubrzano raspadaju, a uobičajena poslovna praksa još uvijek prevladava*" proizlazi spoznaja o važnosti i hitnosti pokretanja takvog dijaloga.

Sukladno navedenom Autor daje osobni doprinos dijalogu iznoseći neke vrlo intrigantne teze o procesima promjena. Najvažnija od njih je *promjena paradigme/svijetonazora/ načina razmišljanja* od perspektive "ograničenog dobra" (Josip Županov) uvjetovane oskudicom tradicionalnih izvora vrijednosti (SREDSTAVA ZA PROIZVODNJU)-zemlje i financijskog kapitala, prema percepciji "neograničenog dobra" uvjetovane obiljem novih izvora vrijednosti (informacije i kreativnost ljudi).

Promjena paradigme utječe na *promjenu ponašanja*:

1. od tajnosti (skrivanja informacija), prema dijeljenju informacija (jer dijeljenje i kombiniranje informacija rezultira stvaranjem novog znanja),
2. od isključenosti s tržišta (svih onih koji ne posjeduju kapital ili utržive sposobnosti) prema uključenosti. Potreba za uključivanjem proizlazi iz logike kreiranja znanja: s povećanjem broja i raznolikosti sudionika raste i kvaliteta stvorenog znanja.

Promjena ponašanja tijekom vremena rezultira nastankom *društva znanja* koje prema Autoru ima slijedeća obilježja:

1. to je poslije-kapitalističko tržište znanja u kojem ključnu ulogu imaju nematerijalne kategorije (nematerijalna imovina, uključenost, održivost),
2. na tržištu znanja djeluju nova "pravila igre" (o jednom od njih, o *zakonu rastućih prinosa*, bilo je govora u intervju s Brianom Arthurom, q21, veljača 2007),
3. vlasništvo nad sredstvima za proizvodnju je individualno - riječ je o znanjima sadržanim u umovima pojedinaca, "radnika znanja",

4. simboličke (uključivo i etičke) vrijednosti proizvoda postaju sve značajnije (što se sjajno potkrepljuje primjerom Coca Cole),
5. horizontalna distribucija moći (u vidu sve šireg korištenja mreža kao oblika horizontalnog strukturiranja moći).

Promjena paradigme rezultira nastankom novih interpretacija. Primjerice, koncepcija *održivosti* se unutar klasične industrijske paradigme interpretira kao *win-lose* igra. Naime, u okviru te paradigme održivost rezultira nastankom troškova koji se ili eksternaliziraju (što rezultira zagađivanjem okoliša i porastom profita organizacije) ili internaliziraju (što rezultira rastom troškova i padom profita). Riječju, u prvom slučaju organizacija "dobija" (a okoliš "gubi").

U drugom je slučaju obratno. Nasuprot navedenom, u paradigmi ekonomije znanja unapređenje ukupnog sustava proizvodnje i potrošnje predstavlja oblik ulaganja koja donose:

1. učinke prvog reda u vidu unapređenja kvalitete životnog okoliša,
2. učinke drugog reda u vidu poboljšanja reputacije organizacije.

Riječju, stvara se *win-win* struktura (ulaganja u održivost donose koristi i po organizaciju i po okoliš).

Zasnivanje društva znanja na načelima uključivanja i održivosti doista rezultira *win-win* ishodima. Šire prihvaćanje ove ključne poruke Autora moglo bi značajno utjecati na našu zajedničku budućnost.

Drugi prilog se odnosi na intervju s Peterom Druckerom, jednim od najutjecajnijih teoretičara na području menadžmenta. U tekstu pod naslovom "**Život ispunjen mudrošću: Peter Drucker**" iznose se neka zapažanja ovog istinskog gurua menadžmenta, autora poznate teze o tome kako je menadžment "*najveća društvena inovacija dvadesetog stoljeća*". Prema Druckeru, menadžment je postao nova društvena funkcija koja je zatim stvorila novo društvo, društvo organizacija. Premda se pojam "menadžment" obično povezuje s poslovnim sektorom, Autor ukazuje da činjenicu da upravljanje tzv. neprofitnim organizacijama predstavlja daleko veći izazov (objašnjavajući to složenosti definiranja rezultata tih organizacija). Kao i Luyckx, Drucker procjenjuje da se suvremeno društvo nalazi u tranziciji u poslije-kapitalističko društvo.

Na kraju želio bih se ispričati čitateljima i gospođi **Karmen Lončarek**. Naime, u komentaru teksta Brian Arthura (objavljenom u q21 u veljači) greškom je navedeno kako je sistemska slika nastala na temelju članka *Karmen Turček*. Još jednom se ispričavam čitateljima i autorici.